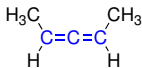
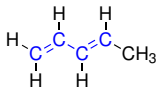

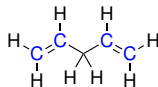
Konjugované π -systemy

kumulované
 π -vazby

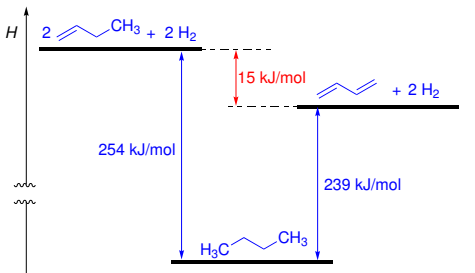

konjugované
 π -vazby

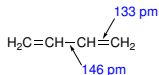
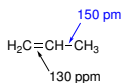
izolované
 π -vazby

Konjugace π vazeb vede ke stabilizaci molekuly.

Konjugované π -systemy

Vliv konjugace π vazeb na **délky vazeb**:

Molekulové orbitaly π -systemů:

— LUMO

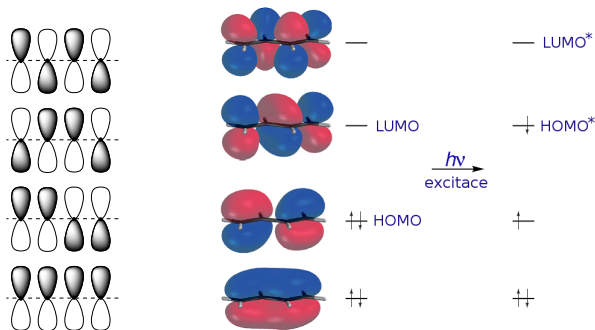

+ HOMO

HOMO – Highest Occupied Molecular Orbital; **LUMO** – Lowest Unoccupied Molecular Orbital.

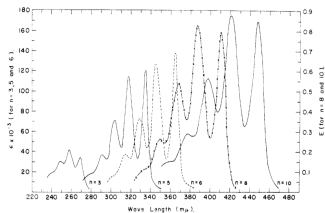
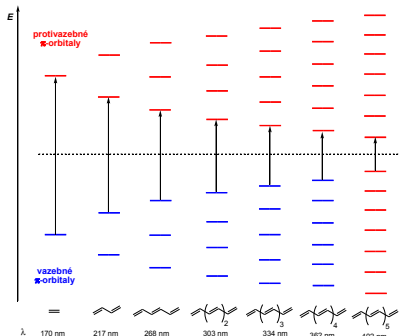
Konjugované π -systemy

Molekulové orbitály π -systémů:

S rostoucím počtem vazeb v konjugaci se **zmenšuje vzdálenost mezi HOMO a LUMO** \rightarrow **snižuje se energie fotonu** (roste vlnová délka) potřebná k excitaci.

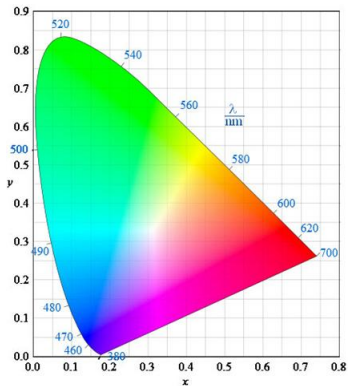
Konjugované π -systemy

Jakou barvu bude mít
tetradeka-1,3,5,7,9,11,13-heptaen?

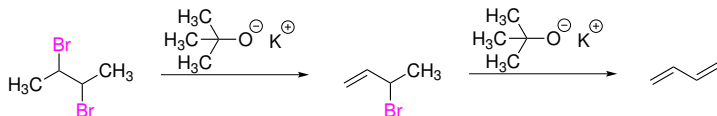

$\lambda = 402 \text{ nm}$

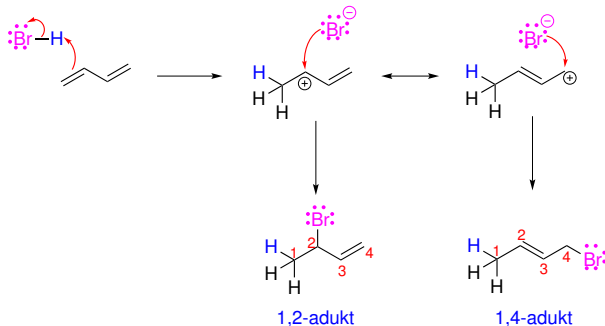

Reaktivita konjugovaných π -systémů

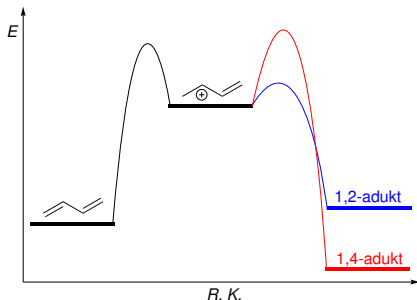
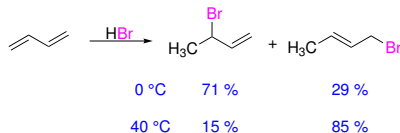
Příprava konjugovaných dienů

Elektrofilní adice

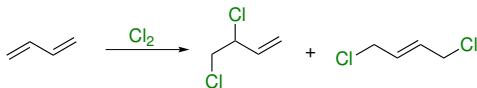

Reaktivita konjugovaných π -systémů

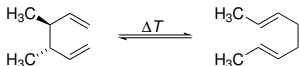

1,2-Adice – nižší teplota a krátký reakční čas (neustaví se rovnováha).

1,4-Adice – vyšší teplota a/nebo dlouhý reakční čas (ustaví se rovnováha).

Pericyklické reakce

- Cykloadiční reakce
- Elektrocyklizační reakce
- Sigmatropní přesmyky
- Cheletropické reakce
- Enové reakce

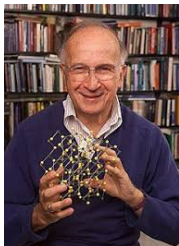
Společné rysy reakcí:

- Reakce nemají meziprodukty – **jeden tranzitní stav**.
- Dochází k **součinnému** zániku a vzniku vazeb.
- Reakce probíhají přes **cyklický tranzitní stav**.
- Průběh reakce lze předpovědět na základě **pravidel**.

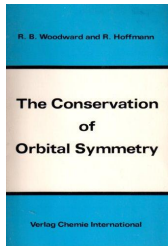
- **Woodwardovy-Hoffmannovy pravidla** – zachování orbitalové symetrie, korelace MO reaktantů a produktů na základě symetrie tranzitního stavu.

Robert Burns Woodward

Roald Hoffmann

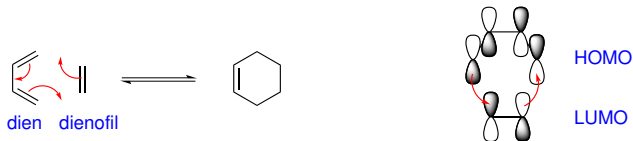
- **Interakce hraničních molekulových orbitalů** HOMO-LUMO (Kenichi Fukui).
- **Aromaticita a antiaromaticita tranzitního stavu** (Howard E. Zimmerman).

Cykloadice

Reagují dva π systémy, na úkor dvou π vazeb vznikají dvě σ vazby a vzniká nový cyklus.

Dielsova-Alderova reakce

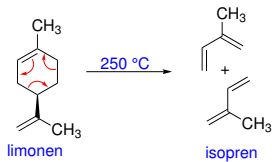
Cykloadice [4+2] probíhající v základním stavu.

Nižší teplota – cykloadice:

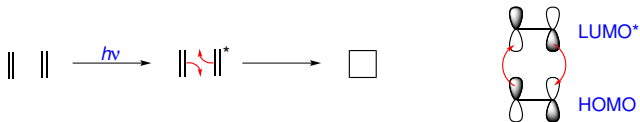
Vyšší teplota – cykloreverze (eliminace):

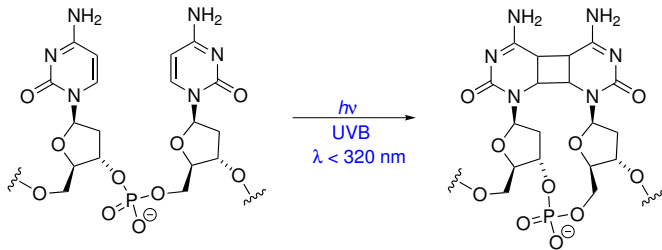
Cykloadice

Fotochemická [2+2] cykloadice

Jedna z reagujících komponent musí být v **excitovaném stavu**.

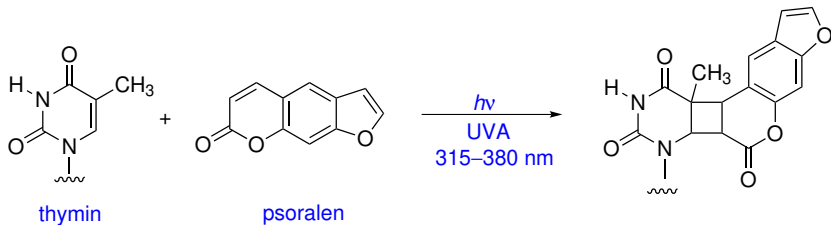
Příkladem může být např. **fotodimerace cytosinu** v DNA:

Oprava např. fotolyasa aktivovaná světlem ($\lambda = 300\text{--}600 \text{ nm}$).

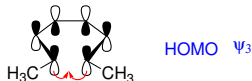
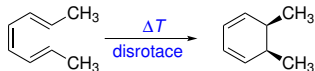
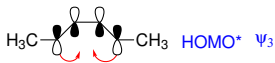
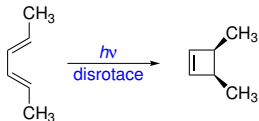
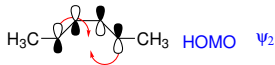
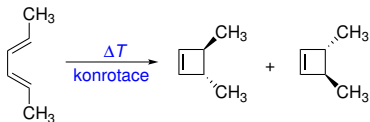

Léčba lupenky pomocí psoralenu:

Elektrocyclizace

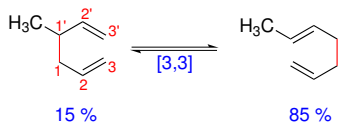
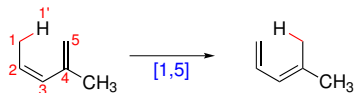
Reaguje konjugovaný π -systém, na úkor jedné π -vazby vznikne σ -vazba a dojde k uzavření cyklu.

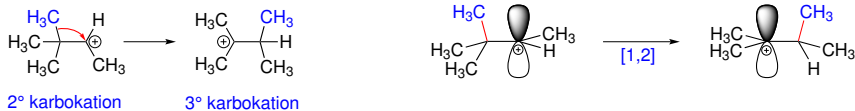
Počet elektronů	Způsob cyklizace	
	ΔT	$h\nu$
$4n$	konrotace	disrotace
$4n + 2$	disrotace	konrotace

Sigmatropní přesmyky

Přesun σ -vazby v allylové pozici a posun π -systému.

Přesmyky karbokationtů lze považovat za [1,2] sigmatropní přesmyky.

Pericyklické reakce

Biosyntéza vitamínu D₂ (ergokalciferolu):

